

Nr 97.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1953/54 till bidrag till Ericastiftelsen m. m.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkten 225, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1953/54 beräkna till Bidrag till Ericastiftelsen ett anslag av 100 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 170, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 20 mars 1953, framlagt det närmare förslag i nämnda hänseende ävensom de förslag i vissa andra anslagsfrågor m. m., som framgå av den följande redogörelsen.

1:o) **Bidrag till Ericastiftelsen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 1, s. 2 och 3), vilket innebär en anslagsminskning med 8 000 kronor men en höjning med 30 000 kronor av de per budgetår beräknade bidragsmedlen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Ericastiftelsen* för budgetåret 1953/54 under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 110 000 kronor.

2:o) **Förbättrat statsbidrag till stiftelsen Västerbottens läns arbetsstugor.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 3—5) föreslagit riksdagen att medgiva, att för budgetåret 1953/54 statsbidrag för inackordering av skolbarn i arbetsstugor, tillhörande stiftelsen Västerbottens läns arbetsstugor, må enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande utgå enligt förmånligare grunder än de nu gällande.

Av statsrådsprotokollet inhämtas i huvudsak följande.

För inackordering av skolbarn finnas bland annat två stiftelser, nämligen stiftelsen Norrbottens läns arbetsstugor och stiftelsen Västerbottens läns arbetsstugor. Till avlönande av föreståndarinnor, biträdande föreståndarinnor och vikarier för dylika befattningshavare samt till barnens inackordering lämnar staten samma bidrag till arbetsstugor som till de kommunala skolhemmen. I förstnämnda hänseende gäller kungörelsen 1948: 208 angående statsbidrag till avlönande av folk- och småskollärare m. m. och i sistnämnda hänseende kungörelsen 1943: 538 angående statsbidrag för

inackordering av skolbarn i skolhem, arbetsstugor eller enskilda hem, allt i tillämpliga delar.

I en inom skolöverstyrelsen på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställd utredning angående ifrågavarande arbetsstugors fortsatta upprätthållande och därmed sammanhängande spörsmål föreslås, att den av nämnda stiftelser bedrivna arbetsstuguverksamheten nedlägges samt att befintliga arbetsstugor med visst undantag övertages av vederbörande skoldistrikt från och med den 1 juli 1953 för användning som skolhem. Till bestridandet av de ersättningar, som skoldistrikt enligt förslaget skulle ha att utgå till stiftelserna för övertagande av arbetsstugubyggnaderna, skulle utgå statsbidrag med i genomsnitt 85 procent. Kostnaderna för statsverket skulle uppgå till i runt tal 985 000 kronor.

Med den föreslagna kommunaliseringen sammanhänger även frågorna om den framtida dispositionen av stiftelsernas fonder liksom frågan om stiftelsernas framtida uppgifter överhuvud. Angående nämnda frågor har stiftelserna hos Kungl. Maj:t gjort särskild framställning.

Departementschefen har anfört följande.

Jag är icke beredd att nu taga ställning till förslaget om kommunalisering av arbetsstugorna och därmed sammanhängande frågor, helst som remissbehandlingen av dessa ärenden icke avslutats förrän i slutet av februari 1953. Stiftelserna torde därför få förutsättas komma att fortsätta sin arbetsstuguverksamhet även under nästa läsår. Av den föreliggande utredningen vill det synas, som om de ekonomiska förhållandena vid stiftelsen Norrbottens läns arbetsstugor vore relativt goda, medan däremot stiftelsen Västerbottens läns arbetsstugor kämpar med stora ekonomiska svårigheter. För att sistnämnda stiftelse skall kunna fortsätta sin verksamhet även under nästa läsår kan det därför eventuellt bli nödvändigt, att den för samma tid sättes i ett bättre statsbidragsläge. Det synes emellertid ej lämpligt att förbättringen göres i fråga om statsbidraget till avlönande av befattningshavare, enär detta statsbidrag utgår efter samma grunder som statsbidraget till avlönande av folk- och småskollärare. Den erforderliga förbättringen synes lämpligare kunna ernås i fråga om statsbidraget till inackordering, vilket enligt den gällande statsbidragskungörelsen utgör 80 procent av ett av Kungl. Maj:t fastställt dagbelopp för inackorderingskostnaden. Jag förordar därför, att Kungl. Maj:t åt sig utverkar bemyndigande av riksdagen att — om så befinnes erforderligt — för nästa budgetår medgiva statsbidrag enligt förmånligare grunder än de nu gällande för inackordering av skolbarn i stiftelsen Västerbottens läns arbetsstugor. Denna statsbidragsförbättring skulle komma att belasta förslagsanslaget till Folkskolor m. m.: Bidrag till inackordering av skolbarn i skolhem, arbetsstugor eller enskilda hem.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och får därför, med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att för budgetåret 1953/54 statsbidrag för inackordering av skolbarn i arbetsstugor, tillhörande stiftelsen Västerbottens läns arbetsstugor, må enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande utgå enligt förmånligare grunder än de nu gällande.

3:o) **Nomadskolor: Engångsanskaffning av utrustning vid nomadskolan i Jokkmokk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 5 och 6), vilket avser anvisande av medel till engångsanskaffning av utrustning till utvidgade skolhus- och skolhemslokaler vid ifrågavarande nomadskola, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nomadskolor: Engångsanskaffning av utrustning vid nomadskolan i Jokkmokk* för budgetåret 1953/54 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 23 000 kronor.

4:o) **Viss fråga rörande personalförteckningen för folkskoleseminarierna.** Av statsrådsprotokollet (punkt 4, s. 6 och 7) inhämtas i huvudsak följande.

Lektorer vid folkskoleseminarierna utnämnes av Kungl. Maj:t. Som behörighetsvillkor beträffande lektorstjänst gäller krav på godkänt disputationssprov. Till lektorstjänst kan jämväl efter Kungl. Maj:ts behörighetsförklaring ifrågakomma person med lägre formell kompetens, i allmänhet licentiatexamen.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1952:107 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. har 1952 års riksdag (vårsessionen) fastställt ny lönegradsplacering för bland andra lektorstjänsterna vid folkskoleseminarierna. Ordinarie lektor har sålunda uppflyttats från Ca 30 till Ca 33. Extra ordinarie lektor — tidigare alltid placerad i lönegrad med samma ordningsnummer som för ordinarie lektor — placeras enligt nämnda beslut i Ce 33, om han innehar behörighet till ordinarie lektorstjänst vid folkskoleseminarium, och eljest i Ce 30.

Vid de allmänna läroverken finnes i princip endast ordinarie lektorstjänster, tidigare placerade i Ca 30. För behörighet till dylik tjänst kräves numera endast licentiatexamen. Ändrad lönegradsplacering för dessa tjänster har fastställts av 1952 års riksdag (höstsessionen) i anledning av förslag i propositionen 1952:241 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. Lektor vilken avlagt sådant disputationssprov, som före utgången av år 1952 utgjorde villkor för behörighet till lektorstjänst vid allmänt läroverk, har sålunda placerats i Ca 33, medan annan lektor placerats i Ca 31.

Med stöd av riksdagens medgivande (skrivelse 1952:334) har Kungl. Maj:t i beslut den 6 juni 1952 angående vissa åtgärder för avhjälpande av lärarbristen vid de högre skolorna förordnat, bland annat, att högst 15 sådana lektorstjänster vid högre allmänna läroverk, som icke kunnat besättas med ordinarie innehavare, må under vissa förutsättningar och villkor utbytas mot extra ordinarie lektorstjänster i samma lönegrad, för vilka sistnämnda tjänster gäller lägre behörighetsvillkor. I enlighet med vad nyss angivits beträffande lönegradsplaceringen för lektorstjänsterna vid läroverken, är dessa extra ordinarie lektorstjänster nu placerade i Ce 31.

Departementschefen har anfört följande.

Med beaktande av att, då extra ordinarie lektorstjänster första gången inrättades vid folkskoleseminarierna, dessa tjänster placerades i Ce 30 under hänvisning till att ordinarie lektor då tillhörde Ca 30, och med hänsyn

till vad i övrigt här förut anförts, synes beslutet om uppflyttning av de ordinarie lektorerna vid läroverken till lägst Ca 31 (för utbytestjänst Ce 31) icke rimligen kunna ges annan innebörd än att därav också följer, att extra ordinarie lektor vid folkskoleseminarium skall placeras i Ce 31.

Jag ämnar senare för Kungl. Maj:t framlägga förslag till vissa ändringar i personalförteckningen m. m. för folkskoleseminarierna i anledning av riksdagens beslut beträffande propositionen 1952: 241. Därest riksdagen icke framställer någon erinran mot vad här anförts, torde Kungl. Maj:t då vilja av nyss angivna skäl fastställa löneställningen för extra ordinarie lektor vid folkskoleseminarium, vilken icke är behörig till ordinarie lektorstjänst vid dylikt seminarium, till lönegrad Ce 31.

Utskottet. Vad departementschefen anført rörande löneställningen för extra ordinarie lektor vid folkskoleseminarium har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet sålunda anført.

Stockholm den 5 maj 1953.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 96.

Reservation

vid *punkten 2* (Föbättrat statsbidrag till stiftelsen Västerbottens läns arbetsstugor) av herr *Bergh*.